

Libris .RO

Respect pentru cărți

Bartleby, the Scrivener
Herman Melville

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel: 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372;
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

www.litera.ro

Bartleby, copistul
Herman Melville

Copyright © 2016 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză: Petre Solomon

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Justina Bandol
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MELVILLE, HERMAN

Bartleby, copistul. Bartleby, the Scrivener /
Herman Melville; trad.: Petre Solomon -
București: Litera, 2016
ISBN 978-606-33-1040-9

I. Solomon, Petre (trad.)
821.111(94)-31=135.1

HERMAN MELVILLE

Bartleby, copistul

Bartleby, the Scrivener

Sunt un om destul de în vârstă. Ocupațiile mele din ultimii treizeci de ani mi-au prilejuit, prin însăși natura lor, un contact deosebit de strâns cu o categorie de oameni interesanți și, se pare, cam ciudați, despre care nu s-a scris încă nimic, după câte știu – mă refer la copişti, la așa-zișii scriitori de acte publice. Am cunoscut, atât pe plan profesional, cât și cu titlu particular, foarte mulți dintre ei și așa fi în măsură, dac-aș vrea, să povestesc felurite întâmplări de natură a-i face să zâmbească pe oamenii veseli din fire și a stoarce lacrimi celor sentimentali. Renunț, însă, la biografiile tuturor celorlalți pentru a relata câteva episoade din viața lui Bartleby, cel mai bizar dintre copişti pe care mi-a fost dat să-i văd sau despre care am auzit vreodată. M-aș simți în stare să scriu o biografie completă a altor copişti, dar în legătură cu Bartleby așa ceva e de neconceput. Cred că nu există nici un fel de date pentru o biografie completă și satisfăcătoare a acestui om. Și e o pierdere ireparabilă pentru literatură. Bartleby era una dintre acele fapte despre care nu se poate afirma nimic precis decât apelând la izvoarele originale, iar în cazul lui, aceste izvoare sunt foarte sărace. Ceea ce am văzut cu propriii mei ochi uimiți reprezintă *tot* ce știu despre dânsul, în afară de un anumit zvon despre care voi pomeni mai încolo.

Înainte de a-l prezenta așa cum mi-a apărut prima oară, se cuvine să vorbesc puțin despre mine însumi, despre *angajații* mei, despre activitatea și despre birourile mele, precum și despre mediul înconjurător; căci o asemenea descriere este absolut necesară pentru o înțelegere adecvată a personajului despre care vorbesc.

I am a rather elderly man. The nature of my avocations for the last thirty years has brought me into more than ordinary contact with what would seem an interesting and somewhat singular set of men, of whom as yet nothing that I know of has ever been written: – I mean the law-copyists or scriveners. I have known very many of them, professionally and privately, and if I pleased, could relate divers histories, at which good-natured gentlemen might smile, and sentimental souls might weep. But I waive the biographies of all other scriveners for a few passages in the life of Bartleby, who was a scrivener of the strangest I ever saw or heard of. While of other law-copyists I might write the complete life, of Bartleby nothing of that sort can be done. I believe that no materials exist for a full and satisfactory biography of this man. It is an irreparable loss to literature. Bartleby was one of those beings of whom nothing is ascertainable, except from the original sources, and in his case those are very small. What my own astonished eyes saw of Bartleby, *that* is all I know of him, except, indeed, one vague report which will appear in the sequel.

Ere introducing the scrivener, as he first appeared to me, it is fit I make some mention of myself, my *employees*, my business, my chambers, and general surroundings; because some such description is indispensable to an adequate understanding of the chief character about to be presented.

*Imprimis*¹: Sunt un om stăpânit încă din tinerețe de profunda convingere că viața cea mai ușoară este și cea mai bună. Tocmai de aceea, deși fac parte dintr-o tagmă proverbial de dinamică și agitată, uneori până la zburcium, nu m-am lăsat totuși niciodată tulburat în pacea mea lăuntrică. Sunt unul dintre acei avocați lipsiți de ambiție care nu interpelează niciodată un juriu și nu stârnesc prin nimic aplauzele publicului: retrași în tihna unui adăpost confortabil, ei fac o treabă comodă, ocupându-se de obligațiunile, ipotecile și titlurile de proprietate ale bogătaşilor. Toți cei care mă cunosc mă consideră un om absolut *sigur*. Răposatul John Jacob Astor, un personaj foarte puțin aplecat spre elanurile poetice, nu ezita să afirme că prudența e însușirea mea de căpetenie, iar a doua mea calitate e metoda. Nu vanitatea, ci simpla dorință de a înregistra un fapt mă îndeamnă să spun că serviciile mele au fost folosite de răposatul John Jacob Astor – mărturisesc că-mi place să-i repet numele, căci are un sunet rotund și plin, ca un lingou de aur. Recunosc, de asemenea, că buna părere a răposatului John Jacob Astor nu mă lăsa indiferent.

Ceva mai înainte de epoca la care începe această povestire, ocupațiunile mele sporiseră considerabil. Mi se încredinșase vechea și plăcuta funcție de consilier la Curtea de Casație, funcție desființată între timp în statul New York. Era o slujbă nu prea grea, în schimb foarte bine plătită, ceea ce nu-mi dispăcea defel. Îmi ies rareori din fire, și mă las și mai rareori pradă primejdiioasei indignări stârnite de vreo nedreptate sau de vreun ultragi; fie-mi totuși îngădui să declar, cu tărie, că brusca și brutala abrogare, de către noua constituție, a funcției de consilier la Curtea de Casație mi s-a părut a fi un act... prematur, cu atât mai mult cu cât contasem să încasez toată viața leafa de consilier și n-am primit-o decât vreme de câțiva ani. Dar spun acest lucru numai în treacăt.

¹ În primul rând (în limba latină în original)

Imprimis: I am a man who, from his youth upwards, has been filled with a profound conviction that the easiest way of life is the best. Hence, though I belong to a profession proverbially energetic and nervous, even to turbulence, at times, yet nothing of that sort have I ever suffered to invade my peace. I am one of those unambitious lawyers who never addresses a jury, or in any way draws down public applause; but in the cool tranquility of a snug retreat, do a snug business among rich men's bonds and mortgages and title-deeds. All who know me, consider me an eminently *safe* man. The late John Jacob Astor, a personage little given to poetic enthusiasm, had no hesitation in pronouncing my first grand point to be prudence; my next, method. I do not speak it in vanity, but simply record the fact, that I was not unemployed in my profession by the late John Jacob Astor; a name which, I admit, I love to repeat, for it hath a rounded and orbicular sound to it, and rings like unto bullion. I will freely add, that I was not insensible to the late John Jacob Astor's good opinion.

Some time prior to the period at which this little history begins, my avocations had been largely increased. The good old office, now extinct in the State of New York, of a Master in Chancery, had been conferred upon me. It was not a very arduous office, but very pleasantly remunerative. I seldom lose my temper; much more seldom indulge in dangerous indignation at wrongs and outrages; but I must be permitted to be rash here and declare, that I consider the sudden and violent abrogation of the office of Master in Chancery, by the new Constitution, as a – premature act; inasmuch as I had counted upon a life-lease of the profits, whereas I only received those of a few short years. But this is by the way.